

Atributi – po katerih
atributih uporabniki
iščejo?

Katarina Švab
mlada raziskovalka

Obstoječi bibliografski sistemi

- Katere poznate?
- Kaj menite so primerni za uporabnike?
  - da/ne
  - Zakaj da oz. zakaj ne?

Pogled v zgodovino katalogizacije

- 1791: Navodila za centralni katalog fr. podržavljenih knjižnic
- 1841: Anthony Panizzi (91 načel): gradivo po abecedi avtorjev
- 1876: Charles A. Cutter, pravilnik za križni katalog (kombinacija: abecedni imenski in abecedni stvarni katalog) CUTTERJEVI CILJI
- 1927: IFLA
- 1953: Seymour Lubetzky (dvojni pomen knjige: materialni objekt, ki predstavlja intelektualno delo)
- Eva Verona (Literary unit versus bibliographical unit, 1959)
- 1961: Pariška načela
- 1971: ISBD(M)
- 1997: FZBZ

ABECEDNI IMENSKI KATALOG
ANDRO AHH

ABECEDNI IMENSKI KATALOG
ARI - AVK

ABECEDNI IMENSKI KATALOG
BAA - BAA

ABECEDNI IMENSKI KATALOG
C CA

ABECEDNI IMENSKI KATALOG
D DA

ABECEDNI IMENSKI KATALOG
E EA

ABECEDNI IMENSKI KATALOG
F FA

AB
48

74217

Š E S T, O / sip / :

Kat po domače.

Ljubljana. "Žena in dom". 1936. 126 str. 90.

Baze podatkov

Iskanje

Rezultati iskanja

Zapis

Moja knjižnica

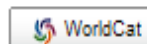
Vzajemna baza podatkov: COBIB.SI - Vzajemna bibliografsko-kataložna baza podatkov (Štev. zapisov: 4.025.503)

Izbrani zapis

Kratki Polni ISBD COMARC

<< < zapis [50/66] > >>

Avtor	Šest, Osip
Naslov	Kar po domače / Osip Šest je napisal knjigo, kako si narediti življenje lažje, prijetnejše, toplejše ; besedilo je priredil, dopolnil in poglavje "Med nami in njimi" napisal Simon Preprost ; [ilustrirala Aljana Primožič]
Vrsta/vsebina	knjiga
Jezik	slovenski
Leto	1994
Založništvo in izdelava	Celje : Mohorjeva družba, 1994 (Ljubljana : Delo)
Fizični opis	231 str. : ilustr. ; 20 cm
ISBN	961-218-032-6
COBISS.SI-ID	41193472

NAROČILO ZA MI

SPREMENI ISKALNO ZAHTEVO

<< < zapis [50/66] > >>

Zaloga v knjižnicah

Prikaz kataloga: vsi katalogi

Izberite knjižnico in preverite, ali je izvod dejansko **prost za izposajo** !

Št.	Ime institucije/knjižnice	Kraj	Akronim	Namenjeno izposoji	Preostala zaloga
1	Meestna knjižnica Ljubljana	Ljubljana	MKI	na dom: 25 izv.	ni za izposajo: 2 izv.

74217

Š E S T, O/sip/ :

Kar po domače.

Ljubljana. "Žena in dom". 1994. 136 str. So.

COBISS.SI

Virtualna knjižnica Slovenije

IZUM

Pomoč V ŽIVO

Pomoč

Nastavitve

slovenski

Baze podatkov

Iskanje

Rezultati iskanja

Zapis

Moja knjižnica

Vzajemna baza podatkov: COBIB.SI - Vzajemna bibliografsko-kataložna baza podatkov (Štev. zapisov: 4.025.507)

Vpogled v knjižnico: Knjižnica Ivana Tavčarja Škofja Loka

Kratki	Polni	ISBD	COMARC
Avtor		Šest, Osip	
Naslov	Kar po domače / Osip Šest je napisal knjigo, kako si narediti življenje lažje, prijetnejše, toplejše ; besedilo je priredil, dopolnil in poglavje "Med nami in njimi" napisal Simon Preprost ; [ilustrirala Aljana Primožič]		
Vrsta/vsebina	knjiga		
Jezik	slovenski		
Leto	1994		
Založništvo in izdelava	Celje : Mohorjeva družba, 1994 (Ljubljana : Delo)		
Fizični opis	231 str. : ilustr. ; 20 cm		
ISBN	961-218-032-6		
COBISS.SI-ID	41193472		

WorldCat

SFX

NAROČILO ZA MI

SPREMENI ISKALNO ZAHTEVO

Statusi v izposoji

Št.	Podatki o izvodu (signatura - lokacija, inventarna št. ...)	Status izvoda	Rezervacija
1.	Škofja Loka potujoča knjižnica 39 ŠEST Osip Kar	prosto - na dom, čas izposoje: 21 dni	

KNJIŽNIČNI KATALOGI

1791

2012

“Only librarians like to search,
users prefer to find.” (Tennant vs:Mi, Weng, 2008)

KNJIŽNIČNI KATALOGI

- Sedanji knjižnični katalogi so le računalniška kopija listkovnih katalogov. (Altenman, Lynema, Pace, 2006)
- **Uporabniki jih zelo malo uporabljajo!**
- Samo 1 % uporabnikov začne svojo informacijsko poizvedovanje v knjižnici!
- 84 % mladih raje uporablja splet kot knjižnico (OCLC, 2009)
- Ugotavljajo, da študenti in raziskovalci uporabljajo enake iskalne strategije tako v spletnih iskalnikih kot v knjižničnih katalogih ali specialnih bazah podatkov.

IMAMO TEŽAVE (?)

- Težave (Borgman, 1986, 1996; Šauperl, Saye 2007)
- Uporabnik ≠ bibliotekar

ZAHTEVNO IN TEŽKO ISKANJE

- TEŽAVE:
- Izobraževanje,
- Iskanje,
- izpis zadetkov,
  - Avtor
  - Naslov
  - Signatura, povzetek
  - Leto izdaje
  - Predmetne oznake
  - Vrsta gradiva
  - Težavnostna stopnja branja (Ann Luk, 1996)
- zadovoljstvo z zadetki in prepoznavanje relevantnih zadetkov.
- Velika pričakovanja od kataloga...

Kaj bi morali zapisi vsebovati (Markey, 2007 in Carlyle, 2001)

- strokovno področje (biologija, računalništvo, umetnostna zgodovina,...);
- stopnja (pred) znanja (osnovnošolsko, srednješolsko, visokošolsko, ...);
- starostnih skupinah (najstniki, upokojenci, invalidi,...);
- časovni vidik (16. stoletje, 1935-1945, razsvetljenstvo,...);
- kaj lahko uporabnik naredi z gradivom (kupi, bere, prenašati na druge medije, igra igrice, posluša, gleda, zamenja,...);
- žanr gradiva (kriminalke, šale, poezija,...);
- jezik;
- vsebinski opis;
- slikovni elementi;
- fizični opis;
- ilustrator;
- prevajalec.

<ul style="list-style-type: none"> - bibliografske m opisu - avtorju - izdaji - citatih - založniških podatkih - vsebini 	<ul style="list-style-type: none"> -naravni jezik iskalne zahteve -avtomatsko slovnično popravljanje napak oz. preverjanje črkovanja -nova polja iskanja (po žanru, starostni skupini, predznanju,...) 	<ul style="list-style-type: none"> -po polnih besedilih -omogočano brskanje in iskanje s fasetno navigacijo -povezave med zapisi v bazi podatkov -orodje Pomoč za oblikovanje iskalne zahteve -povečevanje natančnosti iskanja po predmetih oznakah 	<ul style="list-style-type: none"> -relevantno urejeni zadetki -razvrščanje zadetkov po različnih atributih (jezik, založnik, prevajalec ...) -hiperpovezave na bibliografskih podatkih -avtomatsko grupiranje ob kontroliranemu slovarju -dodana slika ovitka knjige 	<ul style="list-style-type: none"> - povezava na avdio in video posnetke -dodani povzetki in kazala vsebine -dodajane uredniške recenzije iz splošnih publikacij -dodane bralčeve in profesionalne kritike -povezava na sorodne in priporočene knjige -opisane vsebine - dostop do različnih digitalnih multimedijskih vsebin
--	---	---	---	--

FZBZ (1998)

- Kakšen model je?
- Kako bi ga razložili?
- Primer za Hlapca Jerneja in njegovo pravico (Ivan Cankar) Kaj mi v knjižnicah katalogiziramo?
- Relacije? Zakaj so vključene?

1. The bailiff Yerney and his rights / by Ivan Cankar ; translated from the Slovene by Sidonie Yeras and H. C. Sewell Grant ; introduction Janko Lavrin ; illustrations Nora Lavrin
2. Hlapec Jernej / Ivan Cankar ; [priredil Boris Merhar], knjiga objavljena leta 1947 pri DZS
3. Hlapec Jernej in njegova pravica / Ivan Cankar, objavljena leta 1907 pri založbi L. Schwentnerja in s posvetilom Ivana Cankarja Lojzu Kraigherju in s Cankarjevim lastoročnim kratkim zapisom o "pravici" v človeški družbi, prav tako namenjenim Kraigherju
4. Hlapec Jernej in njegova pravica / Ivan Cankar ; [oprema Slavko Pengov], V Ljubljani : Prešernova družba, 1959 (v Ljubljani : ČZP "Ljudska pravica")
5. Hlapec Jernej in njegova pravica / Ivan Cankar ; [ilustrirala Nora Lavrin ; spremno besedo napisal Bratko Kreft], Mladinska knjiga, 1994

Atributi FZBZ

- Vaja: za pojavno obliko : FZBZ+ISBD (M)
- 10 min

OPRAVILA UPORABNIKA

RAZISKAVE

- Mateja Leskovec (2005): Delo, izrazna oblika, pojavna oblika:kaj uporabniki res iščejo? diplomsko delo
- Ali starši predšolskih otrok najdejo ustrezne knjige v katalogu (poletje 2011)
- Kako srednješolci izbirajo knjige za domače branje? (november 2011)

Leskovec (2005)

Iščejo :

- **izrazno obliko:**

- 74 % (celotno besedilo ali skrajšano)
- 43% kvaliteto jezika, prevoda

- **pojavnno obliko:**

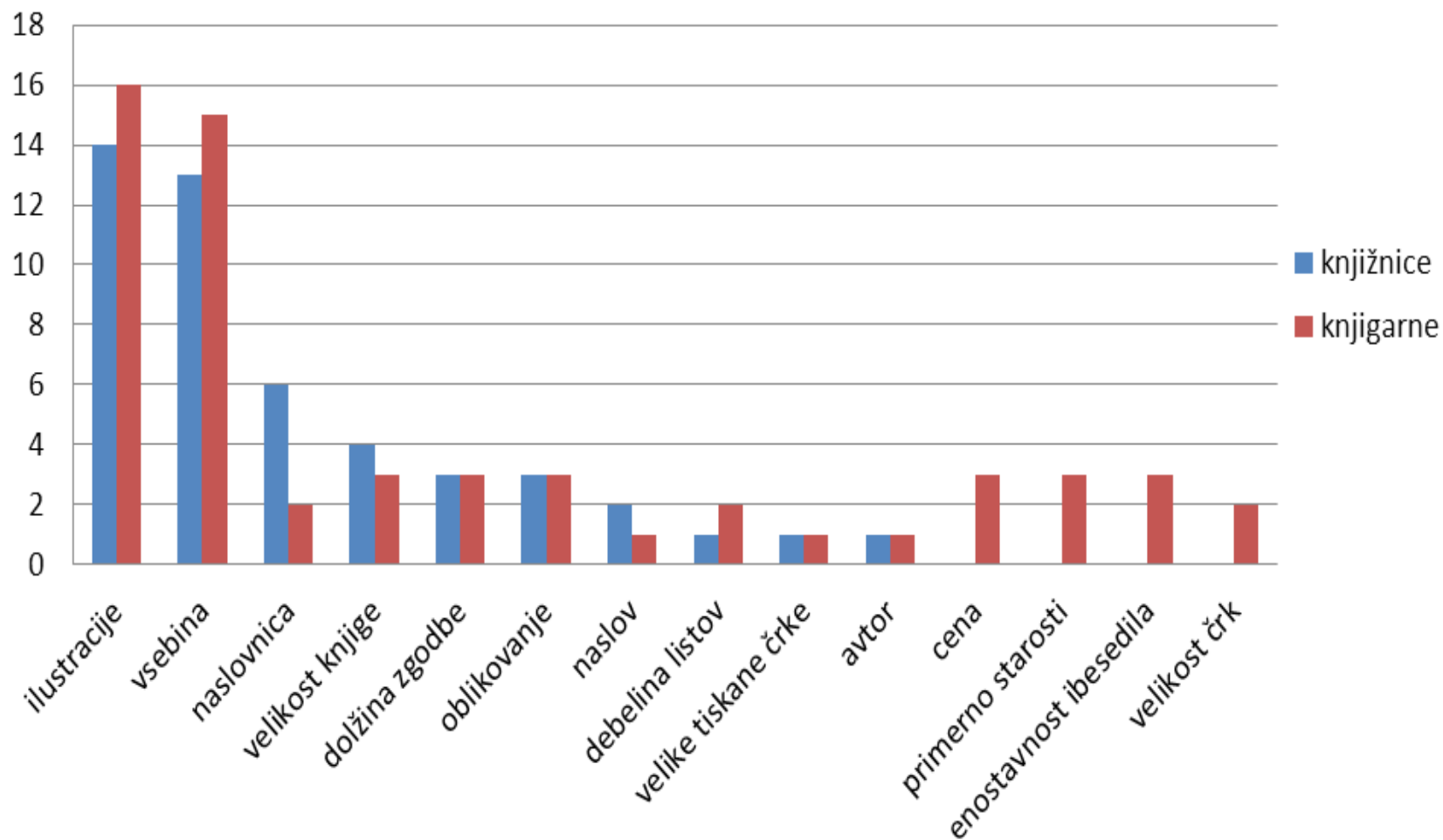
- 67 % delo+spremna beseda
- 26 % večje črke
- 28 % bolj ohranjeno
- Ilustrirano, fizično lažje, manjši format....

Starši predšolskih otrok

- Uredite sloge besedila matrice
- Druga raven
- Tretja raven
- Četrta raven
- Peta raven

Brskanje po policah knjižnic in knjigarn

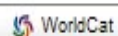

Izbrani zapis

Kratki Polni ISBD COMARC

<< < zapis [2/2]

Avtor	Grimm, Jacob Grimm, Wilhelm
Naslov	Pepelka / Jacob in Wilhelm Grimm ; ilustrirala Alenka Sottler ; [prevedla Polonca Kovač]
Vrsta/vsebina	 slikanica
Jezik	slovenski
Leto	2006
Založništvo in izdelava	Ljubljana : Mladinska knjiga, 2006 (Maribor : Ma-tisk)
Fizični opis	[31] str. : ilustr. ; 30 cm
ISBN	86-11-15986-1 : 14,56 EUR 978-86-11-15986-7 (ISBN-13)
COBISS.SI-ID	228190720

WorldCat

SFX

ZALOGA V DRUGIH KNJIŽNICAH

NAROČILO ZA MI

NAROČILO ZA MI

SPREMENI ISKALNO ZAHTEVO

<< < zapis [2/2]

Statusi v izposoji

Št.	Podatki o izvodu (signatura - lokacija, inventarna št. ...)	Status izvoda	Rezervacija
1.	Škofja Loka mladinski oddelek C GRIMM J. Pepelka	■ prosto - na dom, čas izposoje: 14 dni	☐
2.	Škofja Loka mladinski oddelek C GRIMM J. Pepelka	■ prosto - na dom, čas izposoje: 14 dni	☐

POTRDI IZBOR ZA REZERVACIJO

PEPELKA

Jacob in Wilhelm Grimm

Ilustrirala Aienka Sotter

Walt Disney's Pepelka

Šola Loka
m C
DISNEY Walt
Pepelka
91.09.32712

Moja prva pravljica

PEPELKA

Stephen Cartwright

Šola Loka
m C
PERRY H.
Pepelka
91.11.100.853 21-343
91.09.11767

Šola Loka
m C
PERRAULT Charles
Pepelka
91.09.11767

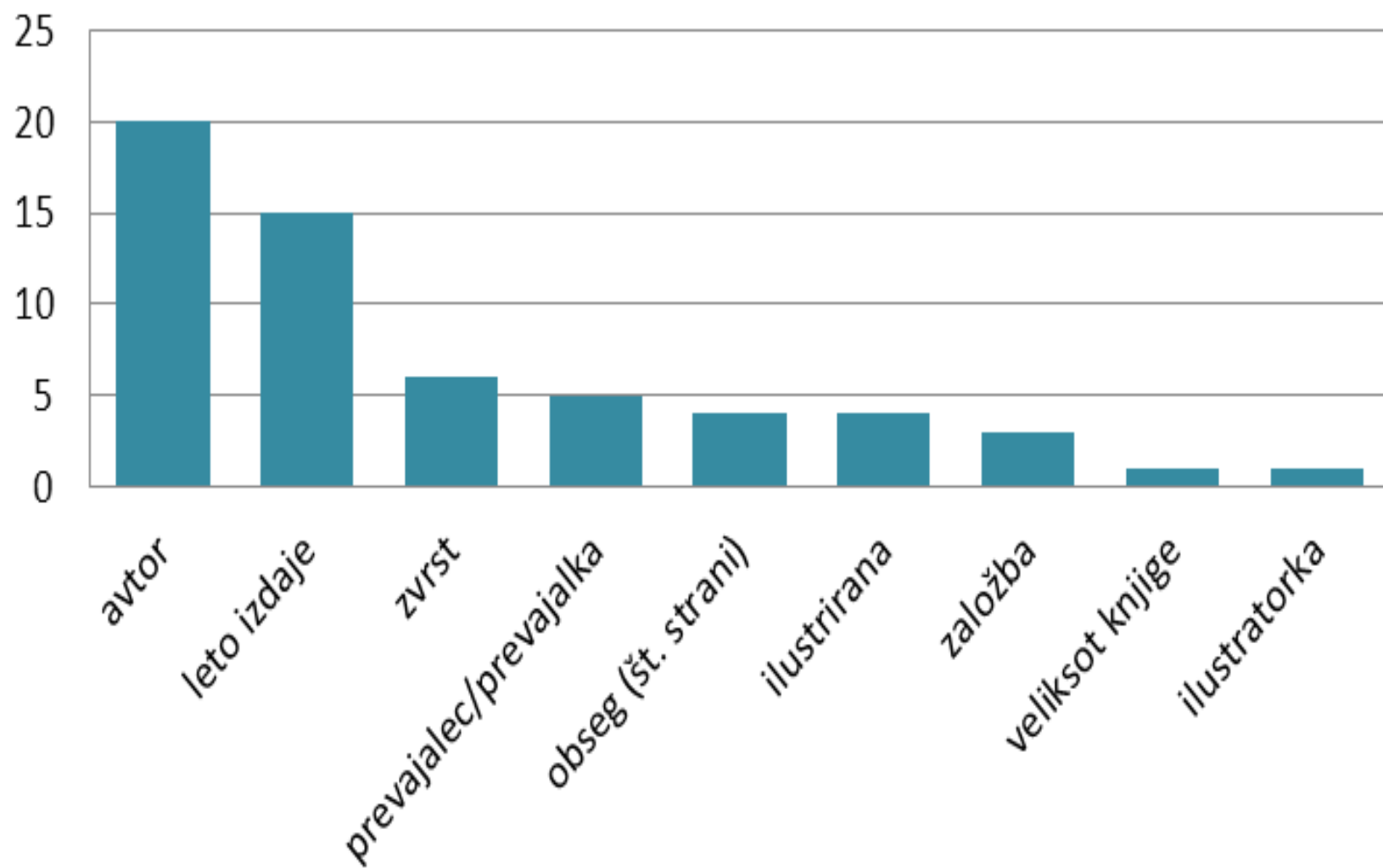
PEPELKA

PERRAULT
Charles
ROBERTO INNOCENTI
ILLUSTRATIONS

PEPELKA

Izbor v bibliografskem zapisu

Številka bibliografskega zapisa	Izbor na podlagi bibliografskih podatkov	Izbor med knjigami v fizični obliki
1	0	4
2	2	8
3	13	1
4	7	13
5	4	3
6	0	0

74 % mam z izbrano knjigo v katalogu COBISS, ni bila zadovoljna.

Ohranjenost!

Srednješolci za domače branje

- Vzorec 105
- Dve gimnaziji
- Od 14-18 let, 63 % deklet

ZVRST: roman

BESEDILO: prirejeno/skrajšano

KNJIGA VSEBUJE TUDI:

O pisatelju Miguel Cervantes ...

191-192 Don Kihot ... 192-193

Prirediteljevo pojasnilo ... 193-194

Manj znane besede ... 195-196

Kazalo

TEŽAVNOSTNA STOPNJA

BRANJA: srednja

CILJNA SKUPINA: otroci, mladostniki

TEMATIKA: viteštvo

KLJUČNE BESEDE: vitezi, španska književnost, viteški roman

GLAVNE OSEBE: Don Kihot, Sančo Pansa

KRAJ DOGAJANJA: Španija, Manča in njena okolica

ČAS DOGAJANJA: renesansa, 16. stoletje

KRATKA VSEBINA: Don Kihot je bil obubožan plemič, ki je prebral toliko viteških romanov, da ni več ločil fantazije od stvarnosti. Zato se je odpravil v svet, da bi obudil dobo popotnega viteštva.

KRAJ IZIDA: Ljubljana

LETO IZIDA: 1978

ZALOŽNIK: Mladinska knjiga

ZBIRKA: Moja knjižnica - Prvi letnik - Razred VIII - Knjiga 3

IZDAJA: 1. ponatis

JEZIK: slovenski

NASLOV:

El ingenioso hidalgo don Quijote de la Mancha

NASLOV PREVODA:

Čudovite prigode don Kihota bistrournega plemiča iz Manče

AVTORJI: Miguel de Cervantes Saavedra;

Severin Šali (prevod in priredba za mladino); Nikolaj Pirnat (ilustracije)

VELIKOST KNJIGE: 20 cm

TEŽA: 0,3 kg

DEBELINA: 15 mm

BARVA HRBTIŠČA: siva

BARVA NASLOVNICE: siva, navpične barvne črte

VEZAVA: trda

NOSILEC: papir

OBSEG: 196 strani

VELIKOST TISKA: normalna

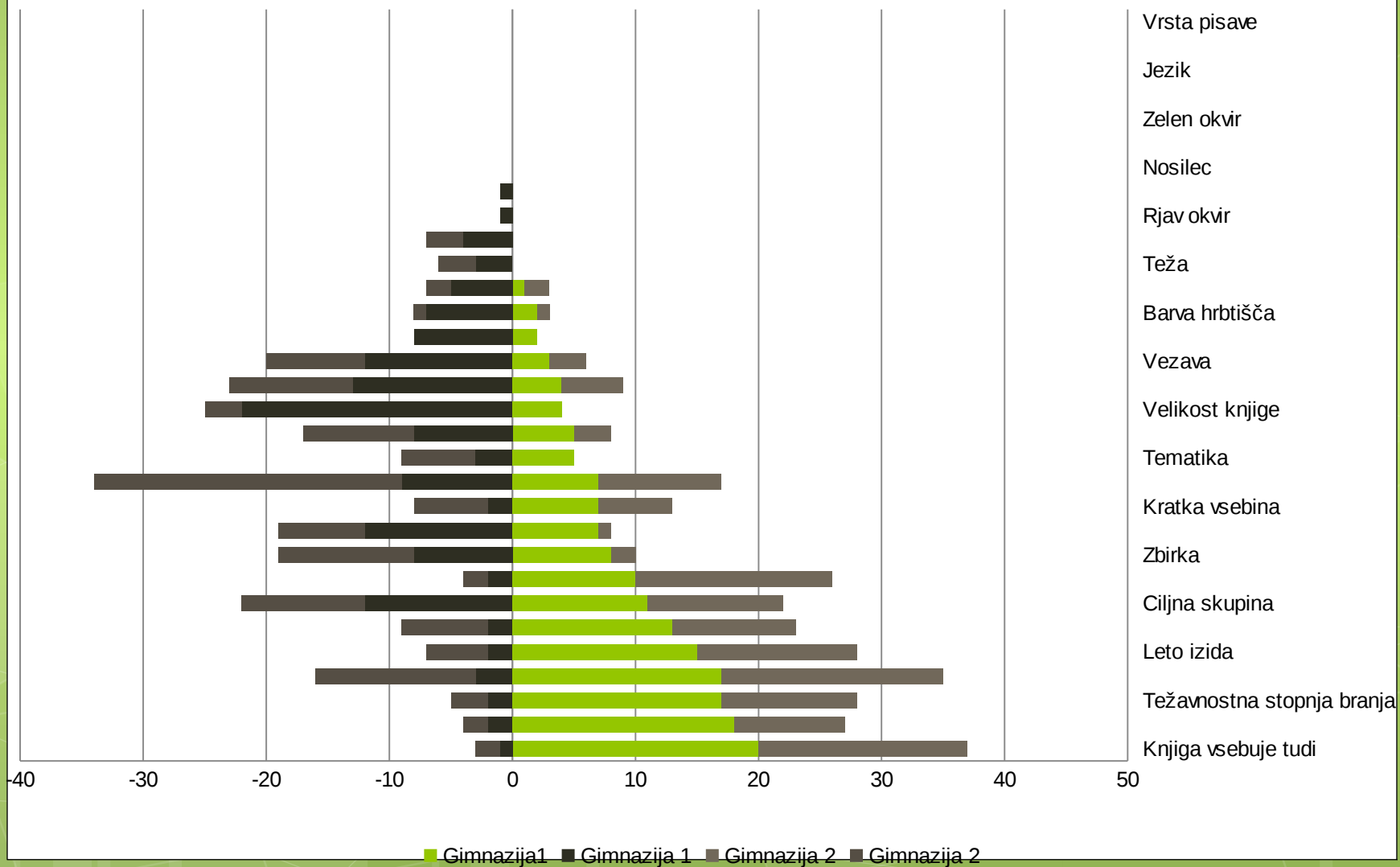
VRSTA PISAVE: male tiskane črke

OCENA OHRANJENOSTI: prav dobra (prevezava, porumeneli listi)

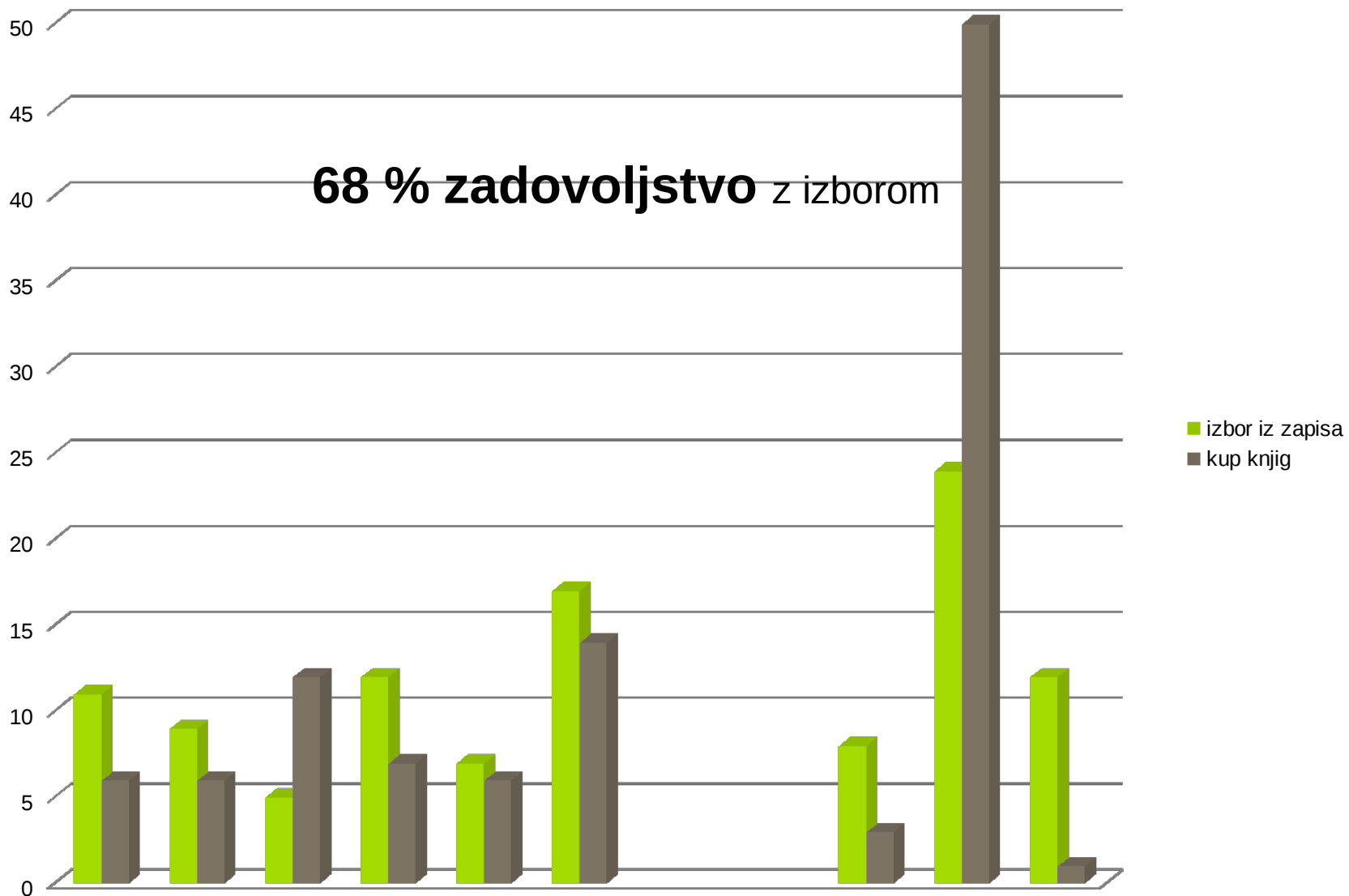
DRUGO: na prvo platnico nalepljena original naslovnica

ILUSTRACIJE: črno-bele ilustracije

Pomembni in nepomembni atributi pri izbiri gradiva

68 % zadovoljstvo z izborom

Kaj predlagajo uporabniki?

- Knjiga vsebuje tudi
- Zvrst
- Obseg
- Težavnostna stopnja branja
- Leto izida
- Besedilo (skrajšano/celotno)
- Ciljna skupina
- Ohranjenost
- Ilustracije

In kaj zdaj, ko vemo te rezultate?

- NIČ, delamo še naprej tako kot smo doslej.

- (NEKAJ)
SPREMNIMO!
- KAJ?

Kaj pa atributi v povezavi z digitalno knjižnico?

- Digitalna knjižnica je v prednosti pred katalogom: hitreje vidimo-takoj pogledamo tisto, kar smo našli in se lahko odločimo, če je ustrezno.
- Kaj pa če so slabi atributi in ne dobimo zadetkov?

Neprestano moramo ugotavljati kaj in kako naši uporabniki iščejo in, ali iskano tudi najdejo!

Ranganathan (1931)

- Kaj je že rekel?

